

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXXIV. Quid de Angelis ψυχοπομοις opinatus sit, indagatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A γένος, ἢ τὰς τὰς ἑαυτοῦ ἰσχυροτάτας. Cum autem dicit animam gubernantem, & insitam omnibus qua ubique moventur; eam quoque gubernare illam necessario dicendum est. Quid igitur? unamne an plures? Ego pro vobis respondebo. Ne pauciores duabus statuamus, cum quæ bona conferat & eam quæ contraria possit efficere. In eo autem Adamantius plurimos habuit consentientes, sed Cassianum præsertim Collat. 8. cap. 17. & libr. 13. cap. 12. qui idem Hermæ testimonium adducit; atque dogmatis hujus tamquam falsi & errore implicati nomine, & hunc, & illum, & Origenem præterea Bellarminus castigavit. Quod non fecisset fortasse, si in eadem esse causa Gregorium Nysenum meminisset. Eidem quoque Cassiano prævit Origenes, cum unicuique vitio suum præsidem esse attributum definivit; quod licet parum habere videatur probabilitatis, ab insignibus tamen aliquot Scholasticis non omnino repudiatum est.

B Ad excusandum Origenis errorem de iudicio in Angelos tutelates olim statuendo aliqua superius proposuimus; nunc quoniam Patrum suffragiis & auctoritate pugnamus, ad elevandam opinionis hujus invidiam Hieronymum Origenis suffragatorem adducemus. Is in illud Michææ, cap. 6. v. 1, 2. *Audite quæ Dominus loquitur: Surge, contende iudicio adversum montes, & audiant colles vocem tuam. Audiant montes iudicium Domini, & forsia fundamenta terre:* montibus illis significari putat Angelos, quibus rerum humanarum commissa procuratio est, juxta Deuter. 32. 8. & Hebr. 1. 14. atque eos, si populos cura suæ permisos male rexerint, culpatum iri, velut Apocal. 2. & 3. Hinc Origenis non sententiam modo, sed verba fere ipsa usurpat. *Sicut enim, inquit, interdum Episcopi culpa est, interdum plebis, & saepe magister peccat, saepe discipulus, & nonnumquam patris vitium est, nonnumquam filij, ut vel bene vel male erudiantur: ita in iudicio Dei, vel ad Angelos crimina referretur, si non egerint cuncta, quæ ad suum officium pertinebant; vel ad populum, si illis universa facientibus, ipsi audire contempserint.* Quæ merum Origenisum redolent.

C XXXIII. Sed missis aliorum suffragiis, Adamantio sua quoque ipsius dubitatio fati patrociniatur. Illa autem vel ex eo maxime apparet, quod quas à communi Theologorum sensu maxime abhorrentes visus est amplecti sententias, iisdem ex adverso contrarias quasdam proposuit. Ac de Angelis primum in hominum tutelam deputatis, tanta ejus dubitatio est, ut statueri minime possit, quemadmodum diximus, an ab ortu, an à baptismo hominum curam suscipiant. Nec absque dubitatione tradit Angelos nobis regendis delegatos, eosdem nobiscum in fide facere progressus. Incertus similiter est animi, Angelusne homini, homone Angelo salutem procuret & conciliet. Nihil magis sibi constat, cum justos ipsos à Christo, qui vero in pietate inferiores sunt ab Angelis custodiri decernit, sicut à nobis observatum est: cunctis quippe alias Angelorum tutelam assignat. Neminem Angelorum præsidio carere docet aliquando; solis illud aliquando Christianis concedit. Tam constantem nonnumquam fingit stipationem Angelorum, ut quos in hoc mundo regendos suscepit, iisdem in futuro præesse minime desinant: at contra homines sibi in custodiam traditos eripere invicem, & ad se transferre nonnumquam Angelos docuit. Quod si recte ergo & ex aquo cum Origene agere velimus; quidquid in re obscura, nec ullis Ecclesiæ sanctionibus determinata proposuit, velut ab homine, non tam certum aliquid pronuntiantem, quam veritatis studio incerta expendente profectum accipimus. Neutiquam vero Antipatrum Bostrensem imitabimur, qui Origenis doctrinam de Angelorum tutela, Origenemque ipsum, sic tamquam essatis suis pertinaciter adhærentem, non quasi conjecturas timide proponentem, traducit & suggillat. Nihil licet falso ipsi assignat, cum ait censuisse eum Angelos pro suis peccatis, cum prius Mentem essent, Angelos & Archangelos evasisse; leviorumque culparum reos in eos qui graviora designassent crimina imperium accepisse; tutelamque ipsis eorum hominum traditam, qui ad salutem aternam erant promovendi; cum ipsi tamen salutem sibi promereri, & ad pristinum gradum recuperandum deberent eniti, eidemque iudicio ac homines cura suæ commisi essent olim subijciendi. Habentur Antipatri hujus fragmenta inter Eclogas Iohannis Damasceni, quæ manu scripta asservantur in Bibliotheca Claromontana Patrum Societatis Jesu, & quarum excerpta ad me officiose transmisit eruditissimus, & humanissimus Gabriel Collartius.

F XXXIV. Nec vitæ hujus mortalis finibus Angelorum ministerium hominibus præstandum Adamantius coercet, sed prorogat etiam ad ea quæ antecedunt hominum vitam, quæque ipsam excipiunt. Nam Angelorum ope animas hominum immitti corporibus, easque corpore solutas suscipi ab ipsis, sisti in iudicium, in destinatum demum locum deduci, & non aliter regi, quam cum corporibus illigatae essent, conceptis verbis affirmavit. Certe Commentariorum in Iohann. Tomo 13. p. 242, Angelos ad hominum fatum à Deo ordinatos esse dicit, quorum opera corpus & anima in unum coalescant. Quod autem contaobijci potest, manibus Dei fictum se & formatum agnoscere Davidem Psalm. 118.

73, & Ieremiam 1. 5, id ita solvit, conditos quidem illos à Deo, sed Angelorum ministe- A
rio & ope; quemadmodum Lex dicitur ordinata per Angelos, licet auctorem Deum ha-
beat. Hanc quoque obducit responfionem; quos sibi Deus peculiariter destinavit, Iobum
puta, Davidem, & Ieremiam, à Deo ipfo fuiffe factos; reliquos vero ab iis Angelis qui-
bus forte obtigerunt. Quo referri iubet illud Gen. 1. 26. *Faciamus hominem ad imaginem &*
similitudinem nostram; & illud Genef. 11. 7. *Venite, descendamus, & confundamus ibi linguam eo-*
rum; Deo nempe sic Angelos hominibus tuendis praefectos alloquente. Tomo vero 19.
in Iohann. pag. 276, ex hoc Lucae: *Stulte hac nocte animam tuam repetunt à te*, hominum
omnium animas à *φωταγωγοίς* quibusdam, qui animis ipsis praestantiores sunt, aslumit tra-
dit, atque huius *φωταγωγίας* immunem fuisse solum Christum Iesum, cui reliqui omnes B
etiam Patriarchae, Prophetae, & Apostoli fuere obnoxij. Assumptas autem ab Angelis cus-
todiae illarum, dum in corpore essent, deputatis animas, in iudicium ab illis ipsis eductum
iri scribit Homil. in Num. 11. & 21. Nec in iudicium solum, sed in supplicis etiam, vel
gloriae destinatum locum. *Mortuus est*, inquit Homil. 9. in Levit. *Lazarus, & adductus est ab*
Angelis in sinum Abrahae. Similiter autem & dicitur, & adductus est ad Infernum in locum tormenti.
Animadvertis evidenter loca sortis utriusque distincta. Vide etiam qui sunt qui adducant: Angeli, in-
quit, qui semper parati sunt ad adducendum: ministri enim Dei sunt ad hoc ipsum destinati, qui im-
pleant sortem quam tibi ipse paraveris. Homil. 5. in Num. sanctos ab Angelis post mortem ma-
nibus & humeris vehi demonstrat, donec in quietis locum deducti sint. Quod significari
ait illo Davidis Psalm. 90. 11, 12. *Quoniam Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omni-*
bus viis tuis. In manibus portabunt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Ex eo autem Pau- C
li, 1. Thesl. 4. 17. *Deinde nos qui vivimus, qui relinquamur, simul rapiemur cum illis in nubibus ob-*
viam Domino in aëra, & sic semper cum Domino erimus, probat raptum iri ab Angelis eos qui
vitiis purgati leviores evaserunt; portatum vero iri reliquos, qui peccatorum reliquiis sunt
onusti. Et Homilia demum 11. in Num. iam supra laudata, Angelos post hanc vitam futu-
ros eorum Principes decernit, quibus dum in vivis essent, iam ante praefuerant, quosque
studio suo ac labore ad Christum converterant.

Ex Platonis autem fontibus ea fere hausta sunt. Sic enim ille in Phaedone: *λίγη) ἡ σφ-*
ρα, ὡς ἀπὸ πλοῦσιμα τα ἔχουσι δαίμων, ὁμοίω ζῶντα εἰληχί, σὺν ἀγῆ, ὁμοίω εἰς δὴ πνα
πό τον, οἱ δὲ τῶν πολλῶν ἄνε ἀπὸ τῆς αἰσθητικῆς εἰς ἀδύ πορθεῖσθ, μὴ ἴνα μὴ ἐκείνη, ὅ δὴ σφραγίσται)
αἰε εἰς δὴ δὲ δαίμονα πρὸς σου. Sic autem fertur mortuum unumquemque, *Demonem illum qui conventum D*
fortitus fuerat, deducere nonari in quemdam locum, ubi operiet congregatos omnes causa dicta ad Infe-
ros proficisci cum dace illo, cui mandatum est eos qui illinc abierant, illuc deducere. Quod aliis deinde
libri ejusdem locis repetit; & post illum Plotinus Enn. 3. libr. 4. cap. 6. *ὁ μὲν οὖν δαίμων*
σὺν τῷ ἀνομοῦ, ἀγαθῶν λίγη) εἰς ἀδύ. σὺν τῷ ὁ ὡς πρὸς, ἰαὶ μὴ τὰ ἄνω (ἀλλ) πάλιν, αἰε δὲ τῷ
πῶς; τὸ δὴ ἀγαθῶν εἰς ἄ κείνη. *Demon ergo ille quem dicimus, deducere fertur ad inferos, non amplius*
idem permanere, nisi eadem iussum eligat. Antea vero quomodo? adducere nimirum ad iudicium. Au-
gustinus libr. 12. De Civ. Dei, cap. 24. *Illi autem, inquit, qui Platoni suo credunt, non ab*
illo summo Deo qui fabricatus est mundum, sed ab alijs minoribus, quos quidem ipse creaverit, permiffa
seve iussu ejus animalia facta esse cuncta mortalia, in quibus homo praecipuum, Visque ipsi cognatum
teneret locum. Et deinde: *Angeli autem, quos illi Deos libentius appellant, etiam si adhibent vel iussi, E*
vel permiffi operationem suam rebus quae gignuntur in mundo, tamen tam non eos dicimus creatores ani-
maliū, quam nec agricolas frugum atque arborum.

Illi quidem Origeni ex Ethnicis praeluferunt: ex Christianis vero praelusit Clemens Ale-
xandrinus, qui animam in muliebrem uterum immitit dicit, *καὶ πρὸ τῆς ἡμετέρας ἐφεστάντων*
ὀργάνων & Angelos *ἐκ τῶν τοῦ αἰ. δ. ο.* commemorat. Et vero posterior illa de Angelorum
humanas animas in suas sedes reponentium ministerio sententia Ecclesia Catholica pla-
citis consona est. Priorem autem, quae animarum rationis curam Angelis adscribit, quae-
que Tomi 13. in Iohann. loco à nobis supra allato continetur, sic ipse Origenes excusat:
ταῦτα δὲ οὐκ ἀποφασίζονται ἀνομοῦ, ἀλλὰ τῶν ἄλλων τῶν πλῆθους τῶν ἀνομοῦ, ἢ ἀνομοῦ πρὸς τὸν αἰ. δ. ο.
ἐχρῆ, ἢ ἐπέσοι. F

XXXV. Pratermitti poterat quaestio sequens de remunerationibus & poenis per An-
gelos à Deo administrandis; nihil enim multum abnorme circa id argumentum Origenes
excogitavit. Quoniam tamen cum superiore disputatione coharet eius tractatio, & pec-
liare nonnihil habet Adamantius; idcirco ipsam quoque leviter attingemus. Homilia ita-
que in Ieremiam secunda (juxta ordinem in Latinis editionibus vulgo servatum) triplici-
ter hominibus, quae promeriti sunt, Deum retribuere ostendit, primum per se, secundum
illud Ierem. 51. 6. *Vicipindinem ipse ferivnet ei;* deinde per malos Angelos, secundum illud
Psalm. 77. 49. *Misti in eos iram indignationis tuae, indignationem, & iram, & tribulationem, im-*
missionem per Angelos malos: nonnumquam etiam per bonos, cuiusmodi multa in Scripturis
reperiri dicit: ac leviora quidem crimina ministris suis vindicanda Deum permittere,
ipsum